

Datum

14 maart 2025

Onderwerp

VNG-inbreng voor CD Opvang Oekraïne 20 maart

Geachte dames en heren,

Op 20 maart debatteert u met de minister van Asiel en Migratie over de Opvang Oekraïne. De VNG heeft ernstige zorgen over het gebrek aan samenhang in het huidige asiel- en migratiebeleid, inclusief de opvang van Oekraïense ontheemden. Wij hebben herhaaldelijk verzocht om gemeenten ook op bestuurlijk niveau meer te betrekken bij de scenario's rond langdurig verblijf of terugkeer van Oekraïners. Voor de komst van het nieuwe kabinet waren gemeenten vertegenwoordigd in de onderraad van de ministerraad en de hoog ambtelijke vooroverleggen, omdat de uitvoering grotendeels bij gemeenten ligt. Dit is nu niet meer het geval en dat vinden wij onwenselijk. Daarnaast is er een samenhangend pakket nodig: bijvoorbeeld keuzes rondom huisvesting zijn bepalend voor werk en integratie en vice versa. Wij vrezen dat de huidige werkwijze leidt tot wensdenken en beleid dat voornamelijk op de tekentafel ontstaat, terwijl de daadwerkelijke uitvoeringsproblemen uiteindelijk bij gemeenten terechtkomen.

Daarnaast brengen wij graag een drietal onderwerpen bij u onder de aandacht:

1) De gemeentelijke opvanglocaties zitten vol; opvang is op deze manier niet langer houdbaar

De Oekraïne-opvang zit vol. De onzekere geopolitieke context leidt mogelijk nog tot een hogere instroom. De Oekraïne-opvang is niet alleen kwantitatief onvoldoende, maar is ook kwalitatief niet overal (voldoende) geschikt voor langer verblijf. Gemeenten ervaren weinig steun vanuit het kabinet in deze opgave. Een langetermijnperspectief ontbreekt, en de financiële vergoeding brengt risico's en onzekerheden voor gemeenten mee, wat ertoe leidt dat men huiverig is om nog extra opvangplekken te organiseren.

- We vragen helderheid over het handelingsperspectief van de Minister van Asiel en Migratie. Wanneer zit de Oekraïne-opvang vol? En welke maatregelen gaat zij dan nemen? Wat verwacht zij hierin van gemeenten?

We vragen landelijke regie op landelijke registratie om te voorkomen dat ontheemden uit Oekraïne uit het zicht verdwijnen. In dat geval wordt hen namelijk het recht op andere voorzieningen (onder de Richtlijn Tijdelijke Bescherming) ontnomen, zoals toegang tot zorg en werk.

2) Handhavingsproces voor de eigen bijdrage onvoldoende gefaciliteerd

Gemeenten zijn voorstander van de eigenbijdrageregeling voor Oekraïners in de opvang. Het kabinet heeft aangekondigd dit bedrag te willen verhogen. We vragen om knelpunten die nu

ervaren worden bij de uitvoering van deze regeling spoedig op te lossen, omdat de regeling anders een wassen neus dreigt te worden.

- We vragen om een mogelijkheid tot invorderen bij dwangbevel te faciliteren voor het geval iemand weigert te betalen.
- We vragen om de juridische grondslag voor de benodigde gegevensdeling spoedig te regelen. Deze is u reeds aangeboden en wacht op behandeling door u. Het gaat om de [Verzamelwet Justitie en Veiligheid en Asiel en Migratie](#), artikel XVII (bladzijde 13), ingediend op 22 oktober 2024.

3) Stijgende zorgen over de mentale gezondheid van Oekraïners

Gemeenten maken zich zorgen over de mentale gezondheid van Oekraïners als gevolg van trauma's en stress. Het beschikbare aanbod om deze opgave het hoofd te bieden is ontoereikend. Alleen een financiële route voor de declaratie van zorgkosten, zoals de Regeling Medisch Ontheemden, is ontoereikend en creëert niet het benodigde zorgaanbod. Als gevolg daarvan loopt de druk in de opvang op, wat kan leiden tot overlast en incidenten.

- We constateren een tekort aan Oekraïens-sprekende specialisten en een tekort aan diverse zorgbehandelingen. De Minister van Asiel en Migratie draagt zorg voor de beschikbaarheid van medische zorg voor ontheemden uit Oekraïne op grond van de [Tijdelijke wet opvang ontheemden Oekraïne, artikel 2, tweede lid](#). Hoe geeft zij hier uitvoering aan? Hoe worden (geestelijke gezondheids)zorgaanbieders gestimuleerd om het juiste aanbod te ontwikkelen? Welke zorg wordt hiervoor landelijk ingekocht en beschikbaar gesteld?
- We vragen het kabinet regie te nemen op de organisatie van een landelijke voorziening, inclusief de benodigde ondersteuning, voor personen die niet langer binnen de reguliere opvanglocaties kunnen verblijven. Daarmee krijgen gemeenten de mogelijkheid mensen (tijdelijk) te kunnen uitplaatsen als dat nodig is voor de sfeer en de veiligheid van de overige ontheemden in de opvanglocatie.